

Καστοριά: Θύματα του πολέμου και οι γουναράδες

Στην αρχή του 2022, όλοι οι οιωνοί έδειχναν πως θα ερχόταν μια πολύ καλή χρονιά για τους γουνοποιούς, η οποία θα τους αποζημίωνε για τις απώλειες που είχε φέρει ο κορωνοϊός. «Ήμασταν έτοιμοι για τις νέες κολεξιόν, είχαμε πάρει θάρρος. Οι πελάτες από τη Ρωσία ζητούσαν νέα εμπορεύματα», περιγράφει ο γουναράς Νίκος Κατσάνος. Ο πόλεμος που ξέσπασε στην Ουκρανία, όμως, ανέτρεψε τα πάντα. Η πόλη της Δυτικής Μακεδονίας έγινε «παράπλευρο» θύμα της πολιτικής κυρώσεων που επέβαλε η Ευρωπαϊκή Ένωση στη Ρωσία. Η γούνα συμπεριλήφθηκε στα είδη πολυτελείας τα οποία απαγορεύτηκε να εξαγονται στη χώρα, με ένα πλαφόν 300 ευρώ τόσο στη λιανική όσο και στη χονδρική. Ο κλάδος της γούνας στην Καστοριά δέχθηκε το χειρότερο πλήγμα καθώς πουλούσε το 95% των προϊόντων του, άμεσα ή έμμεσα, στη Ρωσία.

Ο έμπορος δεν αποτελεί εξαίρεση. Υπό κανονικές συνθήκες, τέτοια περίοδο ο Νίκος Κατσάνος θα προετοιμαζόταν πυρετωδώς για τη χειμερινή κολεξιόν. Αντ' αυτού, μετά τον πόλεμο «πάγωσε» όλες τις δραστηριότητές του: η βιοτεχνία είναι κλειστή, οι εργαζόμενοι σε αναστολή και ο ίδιος σε αδιέξοδο.

Ο ασπρομάλλης άνδρας όπως και οι περισσότεροι συνάδελφοί του γεννήθηκαν και μεγάλωσαν μέσα στα εργαστήρια γούνας που υπήρχαν σε κάθε στενό της πόλης. Εκεί έμαθαν την τέχνη από τους γονείς και τους παππούδες τους. Η αίσθηση αυτή, ότι η γούνα είναι πια στο DNA τους, τους ξεχωρίζει σε παγκόσμιο επίπεδο.

«Φέτος έφυγαν για να δουλέψουν σεζόν στα νησιά 1.800 [από τους 4.000] τεχνίτες. Αυτό δεν έχει ξαναγίνει ποτέ», δηλώνει ο Ακης Τσούκας, πρόεδρος του Συνδέσμου Γουνοποιών Καστοριάς, μιλώντας για μια πρωτόγνωρη κρίση. Ο κ. Τσούκας μάς δείχνει τι σημαίνει αυτό με μια επίσκεψη στη δική του βιοτεχνία. Από τους 52 εργαζομένους που απασχολούσε η εταιρεία, έχουν παραμείνει μόνο οι πέντε.

Στη βιοτεχνία, όπου αναδύεται μια μυρωδιά μεταξύ κόλλας και δέρματος, η εικόνα των κλειστών ραπτομηχανών και των ελάχιστων ανθρώπων είναι αποκαρδιωτική. Η μόνη μηχανή που χτυπάει ρυθμικά είναι αυτή της Ολγας Σιόμου, που βρίσκεται στη δουλειά αυτή από τα 23 της χρόνια. «Τότε ήταν μονόδρομος», μου λέει, χωρίς να αφήνει στιγμή από τα μάτια της τα ακριβά κομμάτια γούνας που ράβει μεταξύ τους.

Το άνοιγμα της Καστοριάς προς τη Ρωσία έγινε, όπως λέει ο πρόεδρος του Συνδέσμου, το 1993, με ευεργετικά αποτελέσματα για την οικονομία της περιοχής. Στη ρωσική αγορά η πόλη δεν βρήκε μόνο ένα κοινό το οποίο ήταν διατεθειμένο να πληρώσει ακριβά γούνες καλής ποιότητας, αλλά και ένα κοινό που δεν είχε επηρεαστεί σχεδόν καθόλου από τα επιχειρήματα των φιλοζωικών οργα-

νώσεων. «Εμείς σωθήκαμε όταν μπήκε η ρωσική αγορά. Αν δεν υπήρχε η Ρωσία, δεν θα υπήρχε γούνα στην Καστοριά. Στην Ευρώπη και στην Αμερική, το φιλοζωικό κίνημα έχει κάνει τρομερή ζημιά. Στη Ρωσία και στην Κίνα δεν πρόκειται να γίνει αυτό ποτέ. Είναι άλλη η κουλτούρα του κόσμου. Μην σκέφτεστε τη Μόσχα, πιο μέσα, στους -20 βαθμούς Κελσίου, η γούνα είναι είδος επιβίωσης, όχι απλώς πολυτελείας».

Στη Ρωσία, τη μερίδα του λέοντος στη γούνα κατέχει η Κίνα. Ωστόσο, το ελληνικό προϊόν παραμένει πιο ποιοτικό και με διπλάσια τιμή. «Αυτοί που ξέρουν και θέλουν καλό προϊόν θα επιλέξουν το ελληνικό. Δεν είναι η πλειονότητα. Αυτοί οι λίγοι, όμως, μας έφταναν και μας περίσσευαν», σημειώνει ο πρόεδρος του Συνδέσμου.

Η Καστοριά εξάλλου προσφέρει και μία ακόμη υπηρεσία που την έκανε ελκυστική στις αγορές της Ρωσίας και όχι μόνο: τη δυνατότητα να φτιάχνει γούνες κατά παραγγελία για κάθε είδους σωματότυπο. Ο πατέρας του Ακη Τσούκα, ο 86χρονος Στέργιος Τσούκας, μας δείχνει μια από τις καινούργιες γούνες του. «Κάνει περίπου όσο μια Μερσέντες. Κοστίζει 50.000 ευρώ και στη φόδρα έχει ραφτεί υφασμάτινη ταμπέλα με το όνομα της πελάτισσας που θα την παραλάβει». Η σημερινή κρίση δεν είναι η πρώτη που δυσκολεύει τη γούνα στην Καστοριά. Το 2014, με τον πόλεμο στην Κριμαία, ο κλάδος δέχθηκε επίσης ένα δυνατό χτύπημα που άφησε χώρο να δημιουργηθεί εγχώρια παραγωγή στη Ρωσία. Αυτό που συμβαίνει όμως σήμερα είναι τελείως διαφορετικό. «Εδώ δεν έχουμε μια κρί-

«Φέτος έφυγαν για να δουλέψουν σεζόν στα νησιά 1.800 [από τους 4.000] τεχνίτες. Αυτό δεν έχει ξαναγίνει ποτέ», δηλώνει ο Ακης Τσούκας, πρόεδρος του Συνδέσμου Γουνοποιών Καστοριάς, μιλώντας για μια πρωτόγνωρη κρίση.

ση στη γούνα, όπως παλιά. Έχουμε απαγόρευση εξαγωγών. Δεν μπορούμε να δουλέψουμε. Είναι άδικο!» υπογραμμίζει ο κ. Τσούκας. Ο ίδιος υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική για την περιοχή. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Επιμελητηρίου που παραθέτει, η γούνα απασχολεί περίπου το 35% των εργαζομένων της πόλης. Αν διαλυθεί ο κλάδος, η πόλη θα ερημώσει.

Ο πόλεμος βεβαίως κατάφερε να χτυπήσει και μια σαφώς μικρότερη αλλά υπάρχουσα αγορά της Καστοριάς, την ουκρανική. Στο μαγαζί της οικογένειας Γκλιάγια ξεχωρίζει μια ξανθιά γυναίκα η οποία δοκιμάζει γούνες στον καθρέφτη και έπειτα ποζάρει στο κινητό που κρατάει η φίλη της. Η 34χρονη Βαλέρια κατάφερε να έρθει από το Κίεβο μέχρι την Καστοριά εν μέσω πολέμου για να αγοράσει γούνες τις οποίες έπειτα θα προωθήσει και θα πουλήσει μέσω του λογαριασμού της στο Instagram. Η Ντίνα Γκλιάγια μάς εξηγεί πως είναι τακτική πελάτισσα. Τις καλές εποχές θα αγοράζε 200 γούνες. Τώρα ίσως φύγει από το μαγαζί με 20 ή και 50 κομμάτια.

Ο Νίκος Κατσάνος φοβάται πως θα υπάρξουν έμποροι που θα θελήσουν να εκμεταλλευτούν την κατάσταση προς όφελός τους. «Φοβάμαι πως θα έρθουν Τούρκοι, θα αγοράσουν τις γούνες μας στο κόστος και έπειτα ανενόχλητοι θα τις πουλήσουν στη Ρωσία», λέει. Ο ίδιος, πάντως, δεν θα τα παρατήσει εύκολα. Πίσω από το γραφείο του ξεχωρίζουν οι ασπρόμαυρες φωτογραφίες της κόρης του. «Μιλάει ήδη γλώσσες. Ξέρει και ρωσικά. Θα είναι η τέταρτη γενιά που θα αναλάβει».